

Rien van Gendt

Filantropie en Big Tech

Zijn techbedrijven de nieuwe vervuilers?

Door: Rien van Gendt

20-03-2025

Filantropie Opinie

Kun je in deze wereld de problemen oplossen met je rechterhand (filantropische bestedingen) die je met je linkerhand (dubieuze beleggingen) hebt veroorzaakt? Moeten fondsen bedrijven die onze democratische besluitvorming ondermijnen wel ondersteunen door daarin te beleggen?

Vier jaar (!) geleden schreef ik een artikel onder de titel 'BigTech bedrijven: de nieuwe vervuilers' (<https://www.rienvangendt.com/bigtech-bedrijven-de-nieuwe-vervuilers/>). De essentie van het artikel was dat wij in de fondsenwereld collectief kritiek hebben op beleggen in bijvoorbeeld controversiële wapens, tabak en fossiele brandstoffen maar wegkijken als het gaat om beleggingen in de Amerikaanse techgiganten zoals Meta, Amazon, Alphabet en X, die een negatief effect hebben op de kwaliteit van de informatievoorziening en het publieke debat.

Als je vandaag kijkt naar de uitlatingen van Elon Musk, Mark Zuckerberg en Jeff Bezos en de bedreiging die van hen en hun organisaties uitgaan voor onze democratie, kan men alleen maar concluderen dat filantropische fondsen er wijs aan doen de beleggingsstrategie van hun *endowments* en reserves te heroverwegen.

<https://www.wereldvanfilantropie.nl/nieuws/filantropie-en-big-tech>

© This is an open access article distributed under the terms of the CC BY-NC-ND 4.0 license
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Discussie

Wat is de essentie? Steeds vaker willen fondsen hun beleggingsportefeuille tegen het licht houden, omdat zij meer aandacht willen geven aan duurzaamheid, maatschappelijk verantwoord beleggen en ESG-investeringen. Er ontstaat dan een discussie over welke ondernemingen moeten worden uitgesloten in beleggingsmandaten. Vaak gaat het in dat verband om de wapenindustrie, tabak en fossiele brandstoffen. Fondsen die hun strategie van beleggen op deze manier hebben 'opgeschoond' kunnen fantastische rendementen laten zien. Maar weten deze fondsen eigenlijk wel wat er in hun 'duurzame' mandaten of ESG 'trackers' zit als beleggingen?

Nieuwe vervuilers

Duurzame (ESG) mandaten deden het vaak goed op de beurs vanwege een overweging van informatietechnologie en vooral van de BigTech bedrijven zoals Alphabet, Amazon, Meta en X. Deze groeiaandelen scoorden goed op de klassieke ESG-criteria: er zijn immer geen tot bijna geen negatieve milieueffecten.

Op de meer traditionele aandelen (de zogenaamde waarde aandelen) in bijvoorbeeld de chemie- of voedingssector valt altijd wel wat af te dingen op het gebied van duurzaamheid. De vraag die zich nu aandient is: moeten wij als fondsen bedrijven die onze democratische besluitvorming op de proef stellen wel ondersteunen door daarin te beleggen? Moeten we deze techgiganten niet zien als de nieuwe vervuilers in overdrachtelijke zin?

Fantasieën en complottheorieën

'Foundations should walk the talk'. Fondsen en duurzame ontwikkeling zijn natuurlijke bondgenoten van elkaar. De lange termijn horizon, die eigen is aan filantropie en het feit dat filantropie het publieke belang dient, maakt dat duurzame ontwikkeling, een gezond klimaat en een goed milieu tot het DNA van de fondsenwereld behoren.

Echter als de nieuws- en informatievoorziening wordt beïnvloed door fantasieën en complottheorieën, die via sociale media worden verspreid, hoe kun je dan überhaupt komen tot afgewogen beslissingen over milieu en klimaat met draagvlak onder de bevolking. In dat opzicht zijn de zorg over milieu en klimaat nauw verbonden met een goed werkend democratisch systeem van besluitvorming en zorgvuldige informatieverschaffing.

Fiduciaire verantwoordelijkheid

Tegen deze achtergrond behoort het volgens mij tot de fiduciaire verantwoordelijkheid van besturen en raden van toezicht van filantropische organisaties om hun beleggings- strategieën eens kritisch door te lichten op directe of indirecte deelneming in Amerikaanse techgiganten. Je kunt in de wereld niet de problemen oplossen met je rechterhand (filantropische bestedingen) die je met je linkerhand (beleggingen van *endowments* en reserves) hebt veroorzaakt.

Dr. Rien van Gendt is filantropie-expert.